

Контрольні завдання для поточного, модульного та підсумкового контролю

Тема 1. Еволюція банківської діяльності

1. Перші банки з'явилися у:
  - а) Греції;
  - б) Італії;
  - в) Нідерландах;
  - г) Німеччині.
2. Слово “banque” в перекладі з французької мови означає:
  - а) біржа
  - б) стіл
  - в) скриня
  - г) сейф
3. Банк в економічному розумінні – це фінансовий посередник, який виконує:
  - а) мобілізацію коштів
  - б) надання коштів в позички
  - в) здійснення розрахунків між економічними суб'єктами
  - г) всі відповіді вірні
4. Перший у світі центральний банк був створений в:
  - а) Англії;
  - б) Франції;
  - в) Німеччині;
  - г) Італії
5. До історичних передумов виникнення банківської справи можна віднести:
  - а) розвиток товарного обміну, грошових і кредитних відносин;
  - б) розвиток сільського господарства;
  - в) виникнення рабовласницького ладу;
  - г) немає вірної відповіді.
6. Депозитні посередницькі операції банківської діяльності -
  - а) приймати грошові вклади від клієнтів;
  - б) надавати клієнтам позички і створювати нові платіжні засоби;
  - в) здійснювати розрахунки між клієнтами;
  - г) надавати клієнтам в користування депозитні сейфи.
7. Розрахункові посередницькі операції банківської діяльності -
  - а) приймати грошові вклади від клієнтів;
  - б) надавати клієнтам позички і створювати нові платіжні засоби;
  - в) здійснювати розрахунки між клієнтами;
  - г) надавати клієнтам в користування депозитні сейфи.
8. Банківська діяльність-це:
  - а) специфічна форма підприємництва, пов'язана із залученням грошових ресурсів і розподілом позичкових капіталів;
  - б) специфічна форма підприємництва, пов'язана із розподілом державних коштів;
  - в) діяльність комерційних структур які займаються конвертацією безготівкових коштів у готівкову валюту.
9. Центром зародження банківництва дослідники вважають
  - а) Вавилонське царство
  - б) Перське царство
  - в) Сирійське царство
  - г) Китайське царство
10. Трапезити здійснювали:
  - а) обмін монети;
  - б) приймали вклади;
  - в) проводили безготівкові розрахунки;

- г) всі відповіді вірні
11. Конкуренцію банкірам в давні часи складали:
- а) храми
  - б) бібліотеки
  - в) скарбниці королів
  - г) всі відповіді вірні
12. Держава активно втручалась в банківську справу в:
- а) Стародавньому Римі
  - б) Стародавній Греції
  - в) Стародавньому Вавилоні;
  - г) Стародавній Елладі
13. Банкірами в Стародавньому Римі називались:
- а) трапезити
  - б) менсарії
  - в) варвари;
  - г) міняйли
14. Перший банк, що виконував функції сучасного комерційного банку виник в:
- а) 1407 р. в Генуї;
  - б) 1405 р. в Шампані;
  - в) 1410 р. в Ліоні
  - г) 1417 р. в Венеції
15. Характерною рисою епохи капіталізму-імперіалізму є:
- а) концентрація банківського капіталу
  - б) децентралізація банківського капіталу
  - в) розвитком великої кількості дрібних банків
  - г) немає вірної відповіді
16. Роль державних банків у банківській системі була особливо значною:
- а) після світової економічної кризи 1929-1933 рр.
  - б) після Першої світової війни.
  - в) після Другої світової війни.
  - г) після світової фінансово-економічної кризи 2008 р.
17. Банківським системам при капіталізмі характерні:
- а) класичні універсальні комерційні банки, у яких поєднувався державний і приватний капітал і вони функціонували на паритетних засадах;
  - б) спеціалізовані комерційні банки, у яких поєднувався державний і приватний капітал і вони функціонували на паритетних засадах.
  - в) приватні універсальні комерційні банки;
  - г) державні універсальні комерційні банки.
18. Єдиним емісійно-касовим, кредитним і розрахунковим центром СРСР був:
- а) Державний банк СРСР.
  - б) Всесоюзний банк фінансування капітальних вкладень - Будівельний банк
  - в) Банк зовнішньої торгівлі СРСР (Зовнішторгбанк)
  - г) Всі відповіді вірні
19. Перші банківські контори в Україні з'явилися в:
- а) Харкові;
  - б) Києві;
  - в) Львові;
  - г) Полтаві.
20. На підставі закону Закон щодо функціонування, порядку створення та ліквідації банківських установ 1884 року до структури банківської системи входили:
- а) державні банки (Державний банк, земельні банки (дворянський, селянський));
  - б) приватні банківські установи (акціонерні комерційні банки, кредитні спілки);

- в) громадські банківські установи (місцеві банки, місцеві ломбарди);
- г) всі відповіді вірні.

Тема 2. Сутність, принципи побудови та функції банківської системи

1. Банківська система — це:

- а) законодавчо визначена самостійна система фінансових посередників, кредитних установ, об'єднань та асоціацій банків, які займаються банківською діяльністю на постійній професійній основі та здійснюють міжбанківські розрахунки між членами цієї системи;
- б) законодавчо визначена чітко структурована та субординована сукупність фінансових посередників, які займаються банківською діяльністю на постійній професійній основі;
- в) система, в якій платіжна організація є резидентом та яка здійснює свою діяльність і забезпечує проведення переказу грошей виключно в межах України;
- г) це сукупність взаємопов'язаних її ланок, тобто це і центральний банк, і комерційні банки (універсальні та спеціалізовані).

2. До функцій банківської системи не належить:

- а) створення платіжних засобів та регулювання грошової маси
- б) залучення грошових коштів до обороту
- в) трансформаційна
- г) забезпечення сталості банківської діяльності

3. Метою банківської системи є:

а) створення сприятливих умов для розвитку економіки України, підтримка вітчизняного виробника;

- б) підтримка міжнародних відносин
- в) контроль та управління фінансовою системою України
- г) усі відповіді вірні

4. Назвіть функції, які виконує банківська система:

- а) емісійна;
- б) інвестиційна;
- в) депозитна;
- г) трансформаційна;
- д) стабілізація діяльності банків;
- е) кредитна;
- є) розрахунково-касова.

5. Серед функцій банківської системи можна назвати наступні:

- а) емісія грошей, кредитування, акумуляція вільних грошових коштів
- б) трансформаційна, фіскальна, емісія національних грошових знаків
- в) трансформаційна, забезпечення стабільності банківської діяльності, створення грошей
- г) видача кредитів, облік векселів, купівля-продаж цінних паперів, грошові доручення

6. До небанківських фінансових посередників перш за все належать:

- а) договірні та інвестиційні фінансово-кредитні установи
- б) комерційні банки
- в) фондові біржі та ринок цінних паперів

7. Банківська система – це:

а) законодавчо визначений структурний сектор економіки, діяльність якого спрямована на реалізацію грошово-кредитної політики

б) фінансовий інститут, сутність якого полягає в акумуляції вільних грошових коштів з метою накопичення та подальшого обігу

в) сектор економічної діяльності, який передбачає валютні та облікові операції на грошовому ринку з метою отримання прибутку

г) сукупність фінансових посередників, які здійснюють кредитні та фінансові операції і функціонально пов'язані в самостійну економічну структуру

8. Головною метою діяльності банківської системи є:

- а) одержання прибутку комерційними банками;
- б) забезпечення суспільного нагляду, надійності та стабільності функціонування банківської системи;
- в) регулювання банківської діяльності та забезпечення рівня дохідності банків;
- г) усі відповіді правильні.

9. Банківські установи залежно від їх ролі і функцій поділяються на :

- а) 5 рівнів
- б) 4 рівнів
- в) 3 рівнів
- г) 2 рівні

9. До специфічних рис банківської системи, як компонента економічної системи відносять:

- а) дворівнева побудова, чітке функціональне розмежування між рівнями, поглиблене централізоване регулювання банківської діяльності;
- б) закритість системи, саморегуляція системи;
- в) дворівнева побудова, саморегуляція системи;
- г) закритість системи, центральний механізм контролю.

10. Не виокремлюють такого підходу до розуміння банківської системи:

- а) інституційного
- б) організаційного
- в) правовий
- г) організаційно-правового

11. До довгострокових цілей розвитку банківської системи відносять:

- а) створення фінансово-стійкої, високорозвиненої та ефективної банківської системи з прогресивною структурою активів, капіталу
- б) забезпечення фінансової стійкості банків,
- в) підвищення рівня капіталізації, ліквідності та платоспроможності, ефективності діяльності банків
- г) забезпечення стабільного функціонування та розвитку банківської системи відповідно до внутрішніх критеріїв фінансової стійкості та потреб сталого розвитку соціально-економічної системи

12. До середньострокових цілей розвитку банківської системи відносять:

- а) створення фінансово-стійкої, високорозвиненої та ефективної банківської системи з прогресивною структурою активів, капіталу
- б) забезпечення фінансової стійкості банків,
- в) підвищення рівня капіталізації, ліквідності та платоспроможності, ефективності діяльності банків
- г) забезпечення стабільного функціонування та розвитку банківської системи відповідно до внутрішніх критеріїв фінансової стійкості та потреб сталого розвитку соціально-економічної системи

13. До короткострокових цілей розвитку банківської системи відносять:

- а) створення фінансово-стійкої, високорозвиненої та ефективної банківської системи з прогресивною структурою активів, капіталу
- б) забезпечення фінансової стійкості банків,
- в) підвищення рівня капіталізації, ліквідності та платоспроможності, ефективності діяльності банків
- г) забезпечення стабільного функціонування та розвитку банківської системи відповідно до внутрішніх критеріїв фінансової стійкості та потреб сталого розвитку соціально-економічної системи

14. Через трансформаційну функцію банківська система забезпечує:

- а) потреби економіки в грошах,
- б) зростання монетизації економіки в міру підвищення попиту на гроші,

- в) підтримання товарно-грошової збалансованості та стабільності грошей.
- г) перерозподіл вільних грошових коштів між секторами економіки, галузями і регіонами

15. Виконання банківською системою стабілізаційної функції не проявляється через:

- а) створення механізму обов'язкових резервів;
- б) встановлення економічних нормативів,
- в) застосування заходів впливу за порушення банківського законодавства тощо
- г) перерозподіл вільних грошових коштів між секторами економіки, галузями і регіонами

16. Виконання банківською системою стабілізаційної функції проявляється через:

- а) хеджування банківських ризиків;
- б) страхування банківських депозитів;
- в) створення резервів для покриття збитків від активних операцій;
- г) всі відповіді вірні

17. З урахуванням загального процесу еволюції, виділяють:

- а) банківську систему командно-адміністративного типу економіки,
- б) банківську систему перехідного типу економіки
- в) банківську систему ринкового типу економіки
- г) всі відповіді вірні

18. Банкрутство банку може бути зумовлене такими причинами:

- а) банк може втратити частину своїх активів;
- б) банк може бути не в змозі виконати свої зобов'язання;
- в) банк може вести збиткову діяльність;
- г) всі відповіді вірні

19. Макроекономічний підхід щодо впливу банківських систем на темпи і пропорції економічного розвитку розглядає:

- а) модель Манделла-Флемінга
- б) модель Купера
- в) модель Спірса
- г) модель Аллана

20. Монетаристська модель впливу банківських систем на темпи і пропорції економічного розвитку базується на припущенні, що:

- а) існує взаємозв'язок купівельної спроможності і паритету процентних ставок;
- б) зниження процентних ставок впливає на падіння попиту на національну валюту;
- в) рівновага на зовнішньому ринку визначається відсотковою ставкою і ВВП, співвідношення яких призводять до нульового значення платіжного балансу;
- г) зростання внутрішньої процентної ставки приводить до збільшення припливу капіталу і зміцнення національної грошової одиниці.

Тема 3. Організація і функціонування банківських систем зарубіжних країн

1. Які із наведених відповідей є вірними

- а) КБ найбільш прозорі для органів контролю;
- б) у США склалась система контролю за банківською діяльністю на федеральному рівні;
- в) контроль за діяльністю банків Великої Британії до 1979р. носив прихований і неформальний характер;
- г) нагляд за французькими банками здійснює банк Франції;
- д) система контролю у європейських країнах має більш чітку та централізовану структуру.

2. Система “довірчих рахунків” стала характерною рисою банківської системи:

- а) США;
- б) Франції;

- в) Швейцарії;
  - г) Швеції.
3. Основними цілями МАР є:
- а) сприяння економічному розвитку країн-членів;
  - б) підвищення продуктивності праці;
  - в) зростання рівня життя в державах-членах, в першу чергу, таких, що розвиваються;
  - г) всі відповіді вірні
4. Емісійні банки у Франції та Англії є державними з періоду:
- а) першої світової війни;
  - б) були створені як державні;
  - в) були націоналізовані після другої світової війни;
  - г) з 20-х років ХХ ст.
5. Федеральна резервна система США була створена внаслідок прийняття:
- а) Федерально-резервного акта 1913 року
  - б) Закону Олдрича – Рілонда 1908 року
  - в) Закону Вудро Вільсона 1912 року
  - г) Закону Леслі М. Шоу 1972 року
6. Найважливіша функція ФРС (США):
- а) Нагляд за фінансовими інституціями
  - б) Контроль за зростанням грошової маси
  - в) Банк банків
  - г) Банк уряду
7. ФРС США за формою власності є:
- а) Акціонерне товариство
  - б) Поєднання держави та приватних елементів
  - в) Приватна власність
  - г) Державна власність
8. Комерційні банки США поділялися на:
- а) Універсальні і спеціалізовані
  - б) Спеціалізовані і багатофілійні
  - в) Кредитні
  - г) Всі відповіді вірні
9. В якому році був заснований Банк Англії, як приватна акціонерна установа:
- а) 1656 р.;
  - б) 1634 р.;
  - в) 1694 р.;
  - г) 1689 р.
10. До банківського сектору Великобританії належать:
- а) Банк Англії;
  - б) комерційні банки;
  - в) дисконтні дома;
  - г) ощадні інституції.
11. До роздрібних банків Англії належать:
- а) клірингові банки;
  - б) фінансові дома;
  - в) торгові банки;
  - г) кредитні спілки.
12. Що з нижченаведеного є функцією Банку Англії:
- а) управління грошово-кредитною політикою;
  - б) управління державним боргом;
  - в) управління резервною політикою;
  - г) управління валютною політикою.

13. Система центральних банків США носить назву:
- а) Центральні банки Америки;
  - б) Система центральних банків;
  - в) Федеральна банківська система;
  - г) Федеральна резервна система.
14. До базових функцій ЄСЦБ не включають:
- а) проведення міжнародних валютних операцій;
  - б) зберігання офіційних золотовалютних резервів, що передані ЄЦБ країнами-учасницями системи, а також управління цими резервами;
  - в) сприяння чіткому функціонуванню платіжних систем країн-учасниць ЄВС
  - г) кредитування Центральних банків країн-учасниць системи
15. До інструментів монетарної політики ЄЦБ входять:
- а) процентні ставки, що оголошуються ЄЦБ для проведення власних операцій з комерційними банками;
  - б) проведення різного роду депозитно-кредитних операцій з комерційними банками для підтримання їх ліквідності;
  - в) встановлення рівня обов'язкових резервів комерційних банків та контроль за його дотриманням;
  - г) всі відповіді вірні
16. Дворівнева банківська система в Польщі була створена у:
- а) 1995 р.;
  - б) 1993 р.;
  - в) 1991 р.;
  - г) 1989 р.
17. Другий рівень банківської системи Польщі не включає:
- а) Державні банки;
  - б) Кооперативні банки;
  - в) Державно-кооперативні банки;
  - г) Банки у формі командитного товариства
18. Консолідація банківського сектора Польщі відбувалась наступними методами:
- а) Купівля малих банків, що знаходяться у поганому фінансовому становищі;
  - б) Переїняття контролю над банком, подібним за розміром;
  - в) Створення банківської групи;
  - г) всі відповіді вірні
19. Австрійський національний банк був заснований у:
- а) 1816 р.;
  - б) 1818 р.;
  - в) 1820 р.;
  - г) 1814 р.

Тема 4. Банківська система України

1. Структура банківської системи України:
- а) представлена трьома рівнями
  - б) представлена двома рівнями
  - в) представлена трьома рівнями
  - г) жодної правильної відповіді
2. Банк з іноземним капіталом — це:
- а) банк, у якому частка капіталу, що належить хоча б одному нерезиденту, перевищує 10 відсотків;
  - б) банк, у якому частка капіталу належить одному нерезиденту;

в) банк, у якому частка капіталу, що належить хоча б одному нерезиденту, менша 10 відсотків;

г) банк, у якому частка капіталу, що належить хоча б одному нерезиденту, перевищує 20 відсотків.

3. Хто приймає рішення щодо умов допуску іноземного капіталу до банківської системи України:

а) Голова Ради Національного банку України;

б) Рада Національного банку України;

в) Правління Національного банку України;

г) Голова Ради Національного банку України та його заступники.

4. В Україні головним суб'єктом грошово-кредитної політики є:

а) держава, яка регулює цю сферу через свої представницькі органи;

б) центральний банк;

в) відповідні урядові структури - міністерства фінансів чи скарбниці, органи нагляду за діяльністю банків і контролю за грошовим обігом, інституції щодо страхування депозитів, а також інші установи

г) всі вище наведені.

5. Історія розвитку вітчизняної банківської системи розпочалася з:

а) 1995 р.;

б) 1993 р.;

в) 1991 р.;

г) 1989 р.

6. Розвиток банківської системи України пройшов ___ етапів:

а) 4;

б) 5;

в) 6;

г) 7;

7. Характерними рисами другого етапу розвитку вітчизняної банківської системи є:

а) підвищення ліцензійних вимог до банківських установ;

б) впровадження системи регулювання діяльності банків, контролю за ризиками на підставі дотримання обов'язкових економічних нормативів;

в) активізація процесів ліквідації та фінансового оздоровлення банків;

г) всі відповіді вірні

8. Характерними рисами п'ятого етапу розвитку вітчизняної банківської системи є:

а) сприятливими макроекономічними умовами економічного зростання, помірної інфляції, стабілізації національної грошової одиниці та валютного курсу;

б) суттєвим збільшенням частки іноземного капіталу у банківській системі;

в) кризовими явищами в банківській системі та пошуком шляхів їх подолання;

г) рух від повної монополізації банківської справи в руках держави до створення системи приватних комерційних банків.

9. Характерними рисами шостого етапу розвитку вітчизняної банківської системи є:

а) сприятливими макроекономічними умовами економічного зростання, помірної інфляції, стабілізації національної грошової одиниці та валютного курсу;

б) суттєвим збільшенням частки іноземного капіталу у банківській системі;

в) кризовими явищами в банківській системі та пошуком шляхів їх подолання;

г) рух від повної монополізації банківської справи в руках держави до створення системи приватних комерційних банків.

10. Характерними рисами четвертого етапу розвитку вітчизняної банківської системи є:

а) сприятливими макроекономічними умовами економічного зростання, помірної інфляції, стабілізації національної грошової одиниці та валютного курсу;

б) суттєвим збільшенням частки іноземного капіталу у банківській системі;

в) кризовими явищами в банківській системі та пошуком шляхів їх подолання;

г) рух від повної монополізації банківської справи в руках держави до створення системи приватних комерційних банків.

11. Характерними рисами першого етапу розвитку вітчизняної банківської системи є:

- а) сприятливими макроекономічними умовами економічного зростання, помірної інфляції, стабілізації національної грошової одиниці та валютного курсу;
- б) суттєвим збільшенням частки іноземного капіталу у банківській системі;
- в) кризовими явищами в банківській системі та пошуком шляхів їх подолання;
- г) рух від повної монополізації банківської справи в руках держави до створення системи приватних комерційних банків.

12. Проникнення іноземних банків на вітчизняний ринок можливе шляхом:

- а) купівлі функціонуючого українського банку;
- б) заснування власного дочірнього банку;
- в) відкриття філії банку в Україні;
- г) всі відповіді вірні

13. До моделей продажу вітчизняних банків не відносять:

- а) повний продаж;
- б) спільний бізнес;
- в) портфельний продаж;
- г) роздрібний продаж.

14. До внутрішньосистемних чинників, що впливають на фінансову стійкість банківської системи відносять:

- а) державна система регулювання банківської системи; конкурентоспроможність банківської системи; рівень капіталізації, платоспроможності і ліквідності;
- б) фінансова глобалізація; інтеграційні процеси; міжнародні інвестиції; міжнародний рух капіталів;
- в) зовнішня політика держави; система формування бюджетної і податкової політики; рівень інфляції та економічна стабільність;
- г) міжнародний обмін фінансовою інформацією; міжнародні стандарти банківської діяльності.

15. До загальнодержавних чинників, що впливають на фінансову стійкість банківської системи відносять:

- а) державна система регулювання банківської системи; конкурентоспроможність банківської системи; рівень капіталізації, платоспроможності і ліквідності;
- б) фінансова глобалізація; інтеграційні процеси; міжнародні інвестиції; міжнародний рух капіталів;
- в) зовнішня політика держави; система формування бюджетної і податкової політики; рівень інфляції та економічна стабільність;
- г) міжнародний обмін фінансовою інформацією; міжнародні стандарти банківської діяльності.

16. До зовнішніх чинників, що впливають на фінансову стійкість банківської системи відносять:

- а) державна система регулювання банківської системи; конкурентоспроможність банківської системи; рівень капіталізації, платоспроможності і ліквідності;
- б) фінансова глобалізація; інтеграційні процеси; міжнародні інвестиції; міжнародний рух капіталів;
- в) зовнішня політика держави; система формування бюджетної і податкової політики; рівень інфляції та економічна стабільність;
- г) інвестиційна діяльність; макроекономічна ситуація; рівень доходів населення; розвиненість ринкової інфраструктури.

17. За визначенням експертів Міжнародного банку розрахунків (МБР), можна вважати, що криза відбулася, якщо спостерігається прояв таких чинників:

- а) проблемні активи банків складають більше 2 % ВВП країни;

- б) сума коштів, необхідних для порятунку банківської системи, перевищує 2 % ВВП;
  - в) у банківському секторі націоналізація набула масового характеру, банківські депозити заморожені, а влада запроваджує банківські канікули;
  - г) всі відповіді вірні
18. За масштабами наслідків банківської кризи не включають:
- а) Макроекономічну
  - б) Мікроекономічну
  - в) Глобальну
  - г) Регіональну
19. До зовнішніх чинників, котрі спричинили розгортання фінансової кризи в Україні, відносять:
- а) слабка бюджетна політика держави, зростання соціальних видатків;
  - б) монетарна політика «дорогих грошей», котра перекрыла підприємствам доступ до кредитів та підірвала економічне зростання;
  - в) криза довіри до банківського сектора та нестабільна політична ситуація в країні.
  - г) фактична прив'язка курсу гривні до долара США.
20. До внутрішніх чинників, котрі спричинили розгортання фінансової кризи в Україні, відносять:
- а) зміни кон'юнктури на міжнародних фінансових ринках;
  - б) зосередженість вітчизняних виробників на зовнішніх ринках, застій внутрішніх ринків;
  - в) задоволення попиту населення за рахунок імпорту, що підірвало зовнішньоторговельний баланс країни;
  - г) монетарна політика «дорогих грошей», котра перекрыла підприємствам доступ до кредитів та підірвала економічне зростання.

Тема 5. Статус та основні напрями діяльності центрального банку

1. В чому полягає головне завдання діяльності центрального банку:
  - а) забезпечення сталості національних грошей
  - б) обслуговування комерційних банків
  - в) обслуговування уряду;
  - г) контроль та регулювання стану грошового ринку.
2. Який статус центрального банку вважається найбільш доцільним у світовій практиці:
  - а) незалежність від органів виконавчої влади і залежність від парламенту;
  - б) повна незалежність від всіх гілок влади;
  - в) залежність від президента і незалежність від парламенту;
  - г) незалежність від органів виконавчої влади і підзвітність парламенту.
3. Основною функцією Національного банку України є:
  - а) емісія національної валюти та організація її обігу;
  - б) проведення грошово-кредитної політики;
  - в) здійснення банківського регулювання та нагляду;
  - г) забезпечення стабільності грошової одиниці України.
4. Центральний банк здійснює кредитно-розрахункове і касове обслуговування:
  - а) підприємств;
  - б) населення;
  - в) підприємств і населення;
  - г) комерційних банків.
5. Центральний банк:
  - а) реалізує грошово-кредитну та валютну політику уряду, здійснює емісію, управляє офіційними валютними резервами, є банком держави та всіх інших кредитних установ;

- б) безпосередньо забезпечує процес кредитно-розрахункового та фінансового обслуговування економіки;
- в) зосереджує свою діяльність на окремих, як правило невеликих, сегментах ринку фінансових послуг, функціонуючи для певного типу клієнтури або пропонуючи відносно вузький спектр можливих операцій.
- г) всі відповіді вірні.
6. Особливості статусу центральних банків обумовлені тим, що:
- а) у державних банків капітал належить державі;
- б) вони поєднують у собі окремі риси банківської установи і органу державного управління;
- в) це комерційні установи;
- г) це установи мікроекономічного рівня.
7. Державний банк засновується за рішенням:
- а) Кабінету Міністрів України;
- б) Правлінням НБУ;
- в) Верховною Радою України;
- г) всі відповіді вірні
8. Основними напрямками діяльності центрального банку є:
- а) проведення монетарної політики;
- б) проведення фіскальної політики;
- в) проведення антиінфляційної політики;
- г) проведення валютної інтервенції.
9. Центральний банк як орган банківського регулювання та нагляду:
- а) видає нормативні акти, що регламентують діяльність комерційних банків;
- б) реалізую грошово-кредитну політику держави;
- в) здійснює розрахункове обслуговування комерційних банків;
- г) здійснює міжбанківські розрахунки.
10. Принципи функціонування НБУ:
- а) незалежність та економічна самостійність;
- б) підпорядкованість президенту;
- в) інтегрованість у світову економіку;
- г) відкрита регуляторна політика.
11. Функції НБУ:
- а) трансформаційна;
- б) емісійна;
- в) фіскальна;
- г) всі відповіді вірні.
12. Система центрального банку в США була створена:
- а) революційним шляхом;
- б) еволюційним шляхом;
- в) директивним шляхом;
- г) декретним шляхом.
13. Банк Франції і Банк Англії були створені:
- а) революційним шляхом;
- б) еволюційним шляхом;
- в) директивним шляхом;
- г) адміністративним шляхом.
14. Якою функцією передбачено, що центральний банк здійснює кредитно-розрахункове і касове обслуговування комерційних банків?
- а) банк банків;
- б) емісія грошей;

в) регулювання грошового ринку шляхом використання інструментів грошово-кредитної політики;

г) банк уряду.

15. Виконуючи функцію банку банків, центральний банк країни:

а) здійснює емісію готівки;

б) здійснює кредитно-розрахункове і касове обслуговування комерційних банків;

в) веде рахунки урядових установ, у тому числі міністерства фінансів, акумулює податки і проводить платежі за розпорядженням казначейства, виступає радником уряду з фінансових питань;

г) займається розробкою і реалізацією грошово-кредитної політики з метою забезпечення в кінцевому підсумку стійкого розвитку економіки через цінову стабільність.

16. Німецький федеральний банк був створений:

а) революційним шляхом;

б) еволюційним шляхом;

в) директивним шляхом;

г) ринковим шляхом.

17. Створення ЦБ державою характерно для такого шляху:

а) еволюційний;

б) директивний;

в) базисний;

г) немає вірної відповіді.

18. Функція центрального банку як провідника монетарної політики полягає в тому, що він:

а) має монопольне право емісії банкнот та розмінної монети;

б) забезпечує касове, розрахункове та кредитне обслуговування комерційних банків;

в) тісно взаємодіє з фінансовими органами при вирішенні питань монетарної, фіскальної політики та повсякденного виконання фінансових операцій;

г) визначає і реалізує монетарну політику, яка слугує базою всього механізму державного регулювання грошового обороту.

19. Функція центрального банку як емісійного центру готівкового обігу полягає в тому, що він:

а) забезпечує касове, розрахункове та кредитне обслуговування комерційних банків;

б) має монопольне право емісії банкнот та розмінної монети;

в) тісно взаємодіє з фінансовими органами при вирішенні питань монетарної, фіскальної політики та повсякденного виконання фінансових операцій;

г) визначає і реалізує монетарну політику, яка слугує базою всього механізму державного регулювання грошового обороту.

20. Центральний банк не виконує такі функції:

а) ломбардне кредитування;

б) касове, розрахункове та кредитне обслуговування комерційних банків;

в) функції емісійного центру країни;

г) банківське регулювання та нагляд.

Тема 6. Особливості створення та функціонування комерційних банків.

1. До основних принципів діяльності комерційного банку можна віднести:

а) робота в межах наявних ресурсів;

б) економічна самостійність;

в) ліквідність;

г) всі відповіді вірні

2. Комерційний банк - це:

фінансовий посередник, що функціонує на першому рівні банківської системи;

фінансовий посередник, що функціонує на другому рівні банківської системи;

фінансовий посередник, що функціонує на третьому рівні банківської системи;
фінансовий посередник грошового ринку, який здійснює акумуляцію заощаджень і розміщує їх у дохідні активи.

3. Банк другого рівня – це...

- а) комерційний банк, який обслуговує суто юридичних осіб
- б) центральний банк країни
- в) комерційні банки різних видів, що обслуговують юридичних і фізичних осіб
- г) жодної правильної відповіді

4. Які банківські операції можна віднести до базових?

- а) розрахункові та комісійні;
- б) активні та пасивні;
- в) вкладні, кредитні та розрахункові;
- г) депозитні та кредитні;
- д) активні, пасивні та розрахункові.

5. Головна мета діяльності банку:

- а) одержання прибутків від надання фінансових послуг та здійснення банківських операцій
- б) контроль та управління фінансовою системою України
- в) зменшення ризиків
- г) усі відповіді вірні

5. Вкажіть пасивні операції комерційного банку:

- а) емісія акцій;
- б) розміщення акумульованих вкладів;
- в) купівля векселів;
- г) отримання кредитів у центральному банку;
- д) відкриття поточного рахунку;
- е) надання споживного кредиту.

5. Вкажіть позичені коштики комерційних банків:

- а) строковий вклад компанії;
- б) кошти, отримані в іншому комерційному банку;
- в) кошти, отримані в наслідок емісії облігацій;
- г) кошти для поточного рахунку;
- д) кошти, позичені в центрального банку.

6. До пасивних операцій банків відносять:

- а) кредитні та фондові операції;
- б) операції з нерухомістю та валютні операції;
- в) депозитні та позикові операції;
- г) акцептні та позикові операції

7. Яка з перелічених установ банку не має права здійснювати банківські операції?

- а) дирекція банку;
- б) філія банку;
- в) представництво банку;
- г) територіально відокремлене безбалансове відділення банку;
- д) головний офіс банку;
- е) жоден з варіантів.

8. До активних операцій банків не зараховують...

- а) інвестиційну діяльність банків;
- б) кредитні операції банків;
- в) формування власного капіталу;
- г) касові операції банків.

9. Основними операціями комерційних банків є:

а) здійснення на договірних умовах кредитного, розрахунково-касового та іншого банківського обслуговування юридичних та фізичних осіб;

б) зайняття діяльністю у сфері матеріального виробництва і торгівлі матеріальними цінностями;

в) зайняття усіма видами страхування;

г) використання союзів та інших об'єднань для досягнення згоди, спрямованої на монополізацію ринку банківських послуг.

10. Комерційним банкам в Україні заборонено займатися такими видами діяльності:

а) здійснення на договірних умовах кредитного, розрахунково-касового та іншого банківського обслуговування юридичних та фізичних осіб;

б) ведення рахунків банків-кореспондентів;

в) приймання і розміщення грошових вкладів своїх клієнтів;

г) зайняття діяльністю у сфері матеріального виробництва і торгівлі матеріальними цінностями.

11. Пасивні операції комерційних банків являють собою:

а) операції, пов'язані із розміщенням і використанням власного капіталу, а також залучених та позичених коштів для одержання прибутку;

б) операції, які пов'язані із наданням і погашенням банківських позичок;

в) операції по вкладенню коштів у цінні папери підприємств на тривалий час;

г) операції по формуванню грошових ресурсів, необхідних для проведення кредитних, інвестиційних та інших активних операцій.

12. Активні операції комерційних банків являють собою:

а) операції, пов'язані із розміщенням і використанням власного капіталу, а також залучених та позичених коштів для одержання прибутку;

б) операції, які пов'язані із наданням і погашенням банківських позичок;

в) операції по формуванню грошових ресурсів, необхідних для проведення кредитних, інвестиційних та інших активних операцій;

г) операції по вкладенню коштів у цінні папери підприємств на тривалий час.

13. Кредитні операції комерційних банків являють собою:

а) операції по вкладенню коштів у цінні папери підприємств на тривалий час;

б) операції, які пов'язані із наданням і погашенням банківських позичок;

в) операції, пов'язані із розміщенням і використанням власного капіталу, а також залучених та позичених коштів для одержання прибутку;

г) операції по формуванню грошових ресурсів, необхідних для проведення кредитних, інвестиційних та інших активних операцій.

14. Інвестиційні операції комерційних банків являють собою:

а) операції, пов'язані із розміщенням і використанням власного капіталу, а також залучених та позичених коштів для одержання прибутку;

б) операції, які пов'язані із наданням і погашенням банківських позичок;

в) операції по вкладенню коштів у цінні папери підприємств на тривалий час;

г) операції по формуванню грошових ресурсів, необхідних для проведення кредитних, інвестиційних та інших активних операцій.

15. Більшість комерційних банків, що працюють в Україні це:

а) державні банки;

б) спільні банки;

в) акціонерні банки;

г) приватні банки.

16. До пасивних операцій комерційних банків відносять:

а) випуск власних облігацій;

б) кредитні операції;

в) лізингові операції;

г) інвестиційні операції.

17. До залучених коштів комерційного банку належать:

а) депозити до запитання;

- б) міжбанківські кредити;
  - в) статутний фонд;
  - г) резервний фонд.
18. До активних операцій комерційних банків відносять:
- а) запозичення коштів у НБУ;
  - б) трастові операції;
  - в) вкладення коштів у цінні папери;
  - г) виконання депозитних операцій.
19. Традиційними банківськими послугами є
- а) розрахунково-касове обслуговування клієнтів;
  - б) факторингові операції;
  - в) аудиторські послуги;
  - г) всі відповіді вірні.
20. Суб'єктами ринку банківських послуг є:
- а) центральний банк;
  - б) комерційні банки;
  - в) юридичні та фізичні особи;
  - г) всі відповіді вірні

Тема 7. Інноваційні технології в банківській діяльності

1. Корпоративне управління — це:

- а) система відносин, яка включає взаємини між керівництвом банку, радою директорів, акціонерами й іншими зацікавленими сторонами, контроль за діяльністю банку, процеси визначення цілей компанії і засобів їх досягнення, створення механізмів зацікавленості ради директорів та керівництва у досягненні поставлених цілей;
- б) система відносин, яка включає взаємини між керівництвом банку, радою директорів, акціонерами й іншими зацікавленими сторонами, контроль за діяльністю банку, процеси визначення цілей компанії і засобів їх досягнення;
- в) процес, що включає взаємини між керівництвом банку, радою директорів, акціонерами й іншими зацікавленими сторонами, контроль за діяльністю банку, процеси визначення цілей компанії і засобів їх досягнення, створення механізмів зацікавленості ради директорів та керівництва у досягненні поставлених цілей;
- г) взаємини між керівництвом банку, радою директорів, акціонерами й іншими зацікавленими сторонами.

2. Є такі підсистеми корпоративного управління:

- а) внутрішня і зовнішня
- б) стратегічна і тактична
- в) поточна і стратегічна
- г) функціональна і оперативна

3. Моделі корпоративного управління розподіляються на:

- а) англо-американську;
- б) японську;
- в) німецьку (західноєвропейською);
- г) всі відповіді вірні

4. Моделлю корпоративного управління, яку називають аутсайдерською, є:

- а) англо-американська;
- б) японська;
- в) німецька (західноєвропейська);
- г) скандинавська.

5. Моделі корпоративного управління, які називають інсайдерськими, є:

- а) англо-американська;

- б) японська;
- в) німецька (західноєвропейська);
- г) скандинавська.

6. В Україні сформована наступна система корпоративного управління:

- а) англо-американська;
- б) японська;
- в) німецька (західноєвропейська);
- г) змішана.

7. Основними принципами корпоративного управління, є:

- а) принцип справедливості;
- б) принцип відповідальності;
- в) принцип прозорості;
- г) всі відповіді вірні.

8. Дотримання прав акціонерів й однакове ставлення до всіх власників акцій, включаючи дрібних та іноземних акціонерів відповідає принципу:

- а) принцип справедливості;
- б) принцип відповідальності;
- в) принцип прозорості;
- г) принцип підзвітності.

9. Участь в управлінні фінансовою установою зацікавлених осіб із метою збільшення суспільного багатства, створення робочих місць і забезпечення фінансової стійкості банківського сектору відповідає принципу:

- а) принцип справедливості;
- б) принцип відповідальності;
- в) принцип прозорості;
- г) принцип підзвітності.

10. Вимога надавати достовірну інформацію про всі істотні аспекти діяльності банку, включаючи відомості про фінансовий стан, склад власників і структуру управління відповідає принципу:

- а) принцип справедливості;
- б) принцип відповідальності;
- в) принцип прозорості;
- г) принцип підзвітності.

11. Обов'язок ради директорів забезпечувати стратегічне управління бізнесом, контролювати роботу менеджерів і звітувати перед акціонерами відповідає принципу:

- а) принцип справедливості;
- б) принцип відповідальності;
- в) принцип прозорості;
- г) принцип підзвітності.

12. До основних недоліків, що притаманні корпоративному управлінню в банках України, відносять:

- а) орієнтація на задоволення інтересів домінуючих акціонерів, обумовлена тим, що для банківського сектору України властива вища концентрація власності у порівнянні із корпораціями інших секторів економіки;
- б) недостатня увага, що надається питанням управління банківськими ризиками;
- в) слабкий зовнішній контроль корпоративного управління;
- г) всі відповіді вірні.

13. Історично першою типовою технологією дистанційного банківського обслуговування була технологія:

- а) Home-banking;
- б) SMS-banking;
- в) e-mail-banking;

г) office-banking

14. Найбільшою популярністю банківський Інтернет-сервіс користується у таких країнах, як:

- а) Німеччина;
- б) Великобританія;
- в) Швеція;
- г) всівідповідівірні

15. Перевагами використання Інтернет-банкінгу для банків є:

- а) розширення кредитно-фінансової діяльності банківських установ;
- б) приплив банківських інвестицій у реальну економіку і соціальний сектор;
- в) підвищення якості обслуговування населення;
- г) можливість залучення клієнтів без урахування географічного чинника.

16. Перевагами використання Інтернет-банкінгу для користувачів є:

- а) розширення кредитно-фінансової діяльності банківських установ;
- б) приплив банківських інвестицій у реальну економіку і соціальний сектор;
- в) підвищення якості обслуговування населення;
- г) істотна економія часу за рахунок виключення необхідності відвідувати банк

особисто.

17. Перевагами використання Інтернет-банкінгу для розробників програмного забезпечення:

- а) розширення кредитно-фінансової діяльності банківських установ;
- б) приплив банківських інвестицій у реальну економіку і соціальний сектор;
- в) підвищення якості обслуговування населення;
- г) освоєння нового, прибуткового та перспективного ринку збуту програмних

продуктів.

18. Впровадження Інтернет-банкінгу проходить у:

- а) три етапи;
- б) два етапи;
- в) п'ять етапів;
- г) шість етапів.

19. Faxbanking – це:

- а) операції через ПК.
- б) операції факсом;
- в) операції за допомогою мобільного телефону;
- г) дистанційні операції телефоном;

20. PC-banking – це:

- а) операції через ПК.
- б) операції факсом;
- в) операції за допомогою мобільного телефону;
- г) дистанційні операції телефоном;

Тема 8. Фінансовий моніторинг банківської діяльності

1. З латинської мови слово “моніторинг” трактується як..

- а) нагадування і спостереження;
- б) нагадування і управління;
- в) спостереження і управління;
- г) оцінка, конкуренція.

2. Першим елементом при трактуванні поняття “моніторинг” є:

- а) діагностика;
- б) передбачення;

- в) спостереження;
- г) немає правильної відповіді.

3. Знайдіть невірне твердження поняття “моніторинг”:

- а) постійне спостереження;
- б) короткотривале спостереження;
- в) безперервне довготривале спостереження;
- г) безперервне спостереження.

4. Фінансовий моніторинг – це:

а) процес безперервного науково обґрунтованого діагностично-прогностичного контролю, аналізу і прогнозування змін фінансової діяльності суб'єктів господарювання і населення та стану суб'єктів фінансово-кредитної сфери країни з метою забезпечення економічного розвитку та фінансової стабільності;

б) формування різних видів стратегії діяльності банку з врахуванням конкретних зовнішніх умов та його потенціалу;

в) розробка відповідного організаційно-економічного механізму реалізації інновацій банківської установи;

г) впровадження нових або суттєво вдосконалених банківських продуктів та послуг.

5. В процесі фінансового моніторингу в банках здійснюється:

- а) постійних збір інформації;
- б) аналітичний збір інформації;
- в) короткостроковий, систематизований збір інформації;
- г) постійний, систематизований збір інформації.

6. Скільки рівнів охоплює система фінансового моніторингу в банківській сфері?

- а) 4;
- б) 1;
- в) 3;
- г) 2.

7. На якому рівні здійснюється моніторинг діяльності центрального банку?

- а) банківської системи;
- б) не здійснюється на жодному з рівнів;
- в) на державному рівні;
- г) на рівні окремого комерційного банку.

8. Система фінансового моніторингу в банківській сфері складається з:

- а) державний рівень;
- б) банківської системи;
- в) рівень комерційного банку;
- г) всі відповіді вірні.

9. Основними завданнями системи фінансового моніторингу в банківській сфері є:

- а) оцінка рівня фінансової стабільності в державі;
- б) аналіз і прогноз показників діяльності, оцінка системних ризиків банківського сектора;
- в) аналіз ефективності грошово-кредитної політики;
- г) всі відповіді вірні.

10. Що є предметом фінансового моніторингу:

- а) банківські процеси;
- б) фінансово-економічні відносини;
- в) внутрішні процеси в банках;
- г) систематизований збір інформації.

11. Суб'єктами первинного фінансового моніторингу є:

- а) товарні, фондові та інші біржі;
- б) компанії з управління активами;
- в) банки, страховики, кредитні спілки, ломбарди та інші фінансові установи;
- г) усі відповіді вірні.

12. Суб'єктами державного фінансового моніторингу не є:

- а) Міністерство юстиції України;
- б) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- в) структурні підрозділи центрального банку та комерційних банків;
- г) Національний банк України.

13. До основних функцій Центрального банку не відносять:

- а) валютне регулювання та контроль;
- б) кредитування фізичних осіб;
- в) регулювання грошового обігу;
- г) визначення правил проведення банківських операцій, ведення бухгалтерського обліку.

14. За організаційною формою фінансовий моніторинг у банківській системі поділяється на:

- а) дистанційний, інспекційний;
- б) кількісний, якісний;
- в) індивідуальний, груповий, фронтальний;
- г) прямий опосередкований.

15. За часом здійснення фінансовий моніторинг у банківській системі поділяється на:

- а) ретроспективний, попереджувальний, поточний;
- б) епізодичний, поточний, періодичний;
- в) постійний, систематичний, попереджувальний;
- г) коротстроковий, середньостроковий, довгостроковий.

16. Підсистема моніторингу касових і розрахункових операцій передбачає:

- а) аналіз відповідності облікових операцій фінансовим операціям банку;
- б) збір інформації щодо курсів валют, процентних ставок на кошти в іноземній валюті;
- в) аналіз та оцінка здійснення касових та розрахункових операцій;
- г) визначення взаємозв'язку між параметрами ризику та основними результатами діяльності

банку.

17. Підсистема моніторингу обліку та звітності передбачає:

- а) аналіз та прогноз економічної кон'юнктури;
- б) аналіз відповідності облікових операцій фінансовим операціям банку;
- в) аналіз та оцінка здійснення касових та розрахункових операцій, контроль за відповідністю їх проведення встановленим нормам і правилам;
- г) аналіз факторів, що впливають на зміну ліквідності банку.

18. Суб'єктами системи фінансового моніторингу в банківській сфері є:

- а) структурні підрозділи центрального банку та комерційних банків;
- б) Національний банк України;
- в) Міністерство юстиції України;
- г) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

19. Для центрального банку фінансовий моніторинг забезпечує:

- а) активізацію дослідження динаміки розвитку банківського сектора;
- б) попередження настання кризових ситуацій в банківській сфері;
- в) забезпечення стабільного функціонування банківських установ;
- г) усі відповіді вірні.

20. Система фінансового моніторингу складається з таких рівнів:

- а) державного та приватного;
- б) первинного та вторинного;
- в) первинного та державного;
- г) немає правильної відповіді.

Тема 9. Реструктуризація банківської системи

1. Реструктуризація банківської системи – це:

а) злиття, приєднання, виділення, поділ банку, перетворення його організаційно-правової форми, наслідком яких є передача, прийняття його майна, коштів, прав та обов'язків правонаступника;

б) процес створення додаткової цінності для клієнтів, працівників та власників банку шляхом внесення нових якісно нових змін в усі сфери його діяльності;

в) зміни організаційної, управлінської, юридичної, технологічної сфер діяльності комерційних банків;

г) об'єднання чи поділ власного капіталу банків, що перебувають в процесі реорганізації.

2. Забезпечення конкурентоспроможності на ринку, відновлення прибуткової діяльності, а також розвиток на довгострокову перспективу є метою:

а) системного рівня реструктуризації банківської системи;

б) на рівні Національного банку України;

в) внутрішньобанківського рівня реструктуризації банківської системи;

г) зовнішнього рівня реструктуризації банківської системи.

3. Впровадження та розробка стимулюючих заходів для ефективної діяльності комерційних банків є метою:

а) системного рівня реструктуризації банківської системи;

б) на рівні Національного банку України;

в) внутрішньобанківського рівня реструктуризації банківської системи;

г) зовнішнього рівня реструктуризації банківської системи.

4. Одним із основних етапів реструктуризації банківської системи є:

а) адаптаційний;

б) антикризовий;

в) перехідний;

г) індикативний.

5. Збереження банківського бізнесу в межах досягнутих результатів є метою:

а) адаптаційного етапу реструктуризації банківської системи;

б) антикризового етапу реструктуризації банківської системи;

в) стабілізаційного етапу реструктуризації банківської системи;

г) інноваційного етапу реструктуризації банківської системи.

6. Подолання негативних явищ і досягнення певного рівня заданих показників є метою:

а) адаптаційного етапу реструктуризації банківської системи;

б) антикризового етапу реструктуризації банківської системи;

в) стабілізаційного етапу реструктуризації банківської системи;

г) інноваційного етапу реструктуризації банківської системи.

7. Виходячи із завдань реструктуризації банківської системи, які виділяють види:

а) тактична та поточна реструктуризація;

б) стратегічна та оперативна реструктуризація;

в) оперативна та тактична реструктуризація;

г) адаптаційна та стратегічна реструктуризація.

8. Фінансова реструктуризація банківської системи відноситься до:

а) тактичної реструктуризації;

б) оперативної реструктуризації;

в) стратегічної реструктуризації;

г) адаптаційної реструктуризації.

9. Реорганізація є підвидом:

а) тактичної реструктуризації;

б) оперативної реструктуризації;

в) стратегічної реструктуризації;

г) адаптаційної реструктуризації.

10. Виділіть складові змісту процесу реорганізації банків:

- а) економічна, юридична та цілісна;
- б) економічна, юридична та організаційна;
- в) правова, економічна та стратегічна;
- г) економічна, юридична та інноваційна.

11. Об'єднання чи поділ власного капіталу банків, що перебувають в процесі реорганізації є метою:

- а) правової складової процесу реорганізації банків;
- б) організаційної складової процесу реорганізації банків;
- в) економічної складової процесу реорганізації банків;
- г) стратегічної складової процесу реорганізації банків;

12. Об'єднання чи поділ банків як юридичних осіб і включає створення нових банків, чи зміну їх організаційної форми є метою:

- а) правової складової процесу реорганізації банків;
- б) організаційної складової процесу реорганізації банків;
- в) економічної складової процесу реорганізації банків;
- г) стратегічної складової процесу реорганізації банків;

13. перехід прав та обов'язків в порядку правонаступництва є метою:

- а) правової складової процесу реорганізації банків;
- б) організаційної складової процесу реорганізації банків;
- в) економічної складової процесу реорганізації банків;
- г) стратегічної складової процесу реорганізації банків;

14. Припинення діяльності банків як юридичних осіб та передача майна, прав та коштів є метою наступної форми реорганізації:

- а) злиття;
- б) приєднання;
- в) поділ;
- г) виділення.

15. Припинення діяльності одного банку та передача майна, коштів, прав іншому банку є метою наступної форми реорганізації:

- а) злиття;
- б) приєднання;
- в) поділ;
- г) виділення.

16. Банки мають вільні кошти, у них є можливість брати участь в прибутковому бізнесі є метою наступної цілі реорганізації банків:

- а) захисна;
- б) інвестиційна;
- в) стратегічна;
- г) мотиваційна.